

Väre Energia Oy
PL 1199
70211 KUOPIO

Asia

Sähkökaupan tiedonvaihdon menettelytavat

Asianosainen

Väre Energia Oy
PL 1199
70211 Kuopio

Toimenpidepyynnön tekijä

Lumo Energia Oy

Vireilletulo

23.1.2019

Selostus asiasta

Energiavirastoon saapui 23.1.2019 Lumo Energia Oy:n toimenpidepyyntö koskien Väre Energia Oy:n (jäljempänä Väre Energia) menettelyä sähkökaupan tiedonvaihdoissa. Toimenpidepyynnön tekijä on esittänyt, että Väre Energia markkinoi KestoVoima Plus -sähkönmyyntituotettaan toistaiseksi voimassa olevana, mutta järjestelmän tasolla se on kirjattu määräaikaiseksi, mikä estää myyjänvaihtosanomat ilman asiakkaan erillistä yhteydenottoa Väre Energiaan.

Energiavirasto on pyytänyt 1.2.2019 ja 6.3.2019 selvitystä Väre Energialta. Väre Energia on 22.2.2019 ja 13.3.2019 toimittanut selitykset.

Selvityspyynnöt

Energiavirasto pyysi 1.2.2019 lähettämässään selvityspyynnössä Väre Energialta selvitystä erityisesti seuraavista asioista:

- Millainen sopimus KestoVoima Plus on sen voimassaolon ja irtisanomisoikeuksien osalta?
- Lähettääkö Väre Energia Oy KestoVoima Plus -sopimuksen valinneiden asiakkaidensa jakeluverkonhaltijoille mittausasetuksen 3 luvun 3 §:n mukaisia

uuden toimituksen alkamisen estäviä ilmoituksia perusteena sopimuksen määräaikaisuus? Jos kyllä, niin missä tilanteissa?

- Edellyttääkö Väre Energia Oy KestoVoima Plus -sopimuksen valinneita asiakkaitaan tekemään erillisen irtisanomisilmoituksen Väre Energia Oy:lle ennen kuin myyjänvaihto voidaan toteuttaa mittausasetuksen 3 luvun ilmoitusmenettelyn mukaisesti. Jos kyllä, missä tilanteissa?

Energiavirasto pyysi 6.3.2019 sähköpostitse lähettämässään lisäselvityspyynnössä Väre Energiata toimittamaan KestoVoima Plus -sopimuksen sopimusehdot ja ilmoittamaan, mistä ajankohdasta alkaen Väre Energia Oy on soveltanut kyseisiä ehtoja loppukäyttäjien kanssa tehdyissä sähkönmyyntisopimuksissa. Lisäksi Energiavirasto on pyytänyt selvitystä siitä, onko Väre Energialla muita sähkönmyyntituotteita, jotka sisältävät vastaavanlaisen irtisanomisehdon.

Väre Energian selitys

Väre Energia on todennut 22.2.2019 antamassaan selityksessä, että KestoVoima Plus -sähkösoyimus on määräaikainen sähkönmyyntisopimus. Sopimuksen määräaikaisuudesta huolimatta Väre Energia hyväksyy asiakkaan puolelta sopimuksen irtisanomisen, tai sopimuksen muuttamisen toisen tyyppiseksi sopimukseksi, jos asiakas sitä itse pyytää Väre Energialta.

Väre Energia on myös todennut, että Väre Energia lähettää KestoVoima Plus -sopimuksen määräaikaisuuteen perustuvia, uuden toimituksen alkamisen estäviä ilmoituksia, mikäli sopimuksen mukainen määräaikaisuus on kesken, eikä asiakkaan kanssa ole sovittu sopimuksen päättämisestä. Määräaikaisen sopimuksen päätyttyä Väre Energia ei edellytä erillistä irtisanomisilmoitusta. Sopimuksen ollessa voimassa määräaikaisena Väre edellyttää, että asiakkaan kanssa sovitaan sopimuksen päättämisestä ennen kuin myyjän vaihto voidaan toteuttaa mittausasetuksen 3 luvun ilmoitusmenettelyn mukaisesti.

Väre Energia on lisäksi todennut, että KestoVoima Plus -sopimukset ovat siirtyneet 31.12.2018 toteutetun liiketoimintasiirron seurauksena Savon Voima Oyj:ltä Väre Energialle. Tuote ei kuitenkaan kuulu Väre Energian tuotevalikoimaan, eikä se tee uusia KestoVoima Plus-sopimuksia.

Väre Energia on todennut lisäselityksessään, että sille on siirtynyt muutaman yhtiön sähkönmyyntiliiketoiminnat 1.1.2019, jolloin Väre Energia on aloittanut toimintansa. Väre Energia on siten noudattanut 1.1.2019 lähtien KestoVoima Plus -sopimusehtoja.

Väre Energia on lisäselityksessään täsmentänyt, että se on vuoden 2019 alun aikana jatkanut KestoVoima Plus -sopimuksia Savon Voima Oyj:n vuoden 2018 loppupuolella lähettämien jatkotarjousten mukaisesti ja käsitellyt jatkotarjousten perusteella sopimuksia määräaikaisina, mutta on hyväksynyt asiakkaiden tekemät sopimusten irtisanomiset.

Väre Energia on myös ilmoittanut, että sille on siirtynyt Savon Voima Oyj:ltä myös VetoVoima -niminen sähkönmyyntituote, jonka ehdot ovat sopimuksen keston osalta samankaltaiset kuin KestoVoima Plus -sopimuksen ehdot. Vastaavalla tavalla

Väre Energia ei markkinoi tuotetta, mutta on soveltanut ehtoja ja uusinnut sopimuksia KestoVoima Plus -sopimuksia vastaavasti Savon Voima Oyj:n lähettämien jatkotarjousten perusteella.

Väre Energia on 13.3.2019 toimitetun lisäselityksensä liitteenä toimittanut sopimusvahvistuspohjat, joilla Savon Voima Oyj on tehnyt uusia KestoVoima Plus ja VetoVoima -sopimuksia sekä jatkotarjouspohjat, joita Savon Voima Oyj on lähettänyt KestoVoima Plus - ja VetoVoima -sopimusten asiakkaille vuoden 2018 loppuun saakka. Sopimusvahvistusten ja jatkotarjousten sisältämien ehtojen lisäksi KestoVoima Plus -sopimukseen on sovellettu sähköntuotantiehtoja SME 2014, jotka ovat myös selityksen liitteenä.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö ja määräykset

Energiaviraston toimivalta

Sähkömarkkinalain (588/2013) 106 §:n 2 momentin mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa sähkömarkkinalain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä sähkömarkkinalain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Valvonnasta säädetään erikseen sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013).

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:n mukaan Energiaviraston on veloitettava kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä velvoitteita rikkonut tai laiminlyönyt korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata. Päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu, jos palautukseen ei sovelleta kyseisen lain 14 §:ssä säädettyä palautusmenettelyä.

Sähkömarkkinalaki (588/2013)

Sähkömarkkinalain (588/2013) 75 §:n mukaan sähkömarkkinoiden osapuolen ja verkonhaltijan on huolehdittava vastuulleen kuuluvien sähkökaupan, tasevastuun täyttämisen sekä taseselvityksen edellyttämien ilmoitusten tekemisestä. Kukin ilmoitus on tehtävä sille asetetussa määräajassa sekä sille säädettyä ilmoitusmenettelyä noudattaen. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä. Ministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ilmoitusmenettelystä.

Valtioneuvoston asetus sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta (66/2009)

Valtioneuvoston sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta antaman asetuksen (66/2009; jäljempänä mittausasetus) 3 luvun 3 §:n mukaan jakeluverkkoon liittyneen osapuolen nykyisen avoimen toimittajan on 1 §:n 2 momentin ilmoituksen vastaanotettuaan ilmoitettava osapuolen jakeluverkonhaltijalle, jos uutta toimitusta osapuolelle ei voida aloittaa (jäljempänä uuden toimituksen aloittamisen

estävä ilmoitus). Avoin toimittaja saa tehdä tässä pykälässä tarkoitetun ilmoituksen vain, jos osapuolten voimassa oleva määräaikainen sähkönmyyntisopimus tai osapuolten toistaiseksi voimassa olevan sähkönmyyntisopimuksen irtisanomisaika päättyy uuden toimituksen ilmoitettua alkamispäivää myöhemmin.

Perustelut

Asiassa on kysymys siitä, onko Väre Energia noudattanut sähkökaupan tiedonvaihdoissa sähkömarkkinalain 75 §:ssä ja mittausasetuksen 3 luvun 3 §:ssä säädettyä menettelyä.

Sähkömarkkinalain 75 §:n mukaan sähkömarkkinoiden osapuolen ja verkonhaltijan on huolehdittava vastuulleen kuuluvien sähkökaupan, tasevastuun täyttämisen sekä taseselvityksen edellyttämien ilmoitusten tekemisestä. Kukin ilmoitus on tehtävä sille asetetussa määräajassa sekä sille säädettyä ilmoitusmenettelyä noudattaen. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä. Ministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ilmoitusmenettelystä.

Mittausasetuksen 3 luvun 3 §:n mukaan jakeluverkkoon liittyneen osapuolen nykyisen avoimen toimittajan on 1 §:n 2 momentin ilmoituksen vastaanotettuaan ilmoitettava osapuolen jakeluverkonhaltijalle, jos uutta toimitusta osapuolelle ei voida aloittaa. Avoin toimittaja saa tehdä tässä pykälässä tarkoitetun ilmoituksen vain, jos osapuolten voimassa oleva määräaikainen sähkönmyyntisopimus tai osapuolten toistaiseksi voimassa olevan sähkönmyyntisopimuksen irtisanomisaika päättyy uuden toimituksen ilmoitettua alkamispäivää myöhemmin.

Energiavirastoon saapuneessa toimenpidepyynnössä on esitetty sähköpostikeskustelu, jossa ilmenee, että myyjänvaihdon toteuttamista yrittänyt uusi avoin toimittaja on uuden avoimen toimituksen alkamista koskevan ilmoituksen lähettämisen jälkeen saanut Väre Energian lähettämän kieltävän ilmoituksen sekä että Väre Energia on vedonnut sopimuksen määräaikaisuuteen. Keskustelusta ilmenee myös, että Väre Energia on todennut vastauksessaan asiakkaan KestoVoima Plus -sopimuksen olevan määräaikainen sopimus, ja että asiakkaan pitää se irtisanoa itse. Väre Energia on kuitenkin myös todennut muuttavansa sopimuksen poikkeuksellisesti toistaiseksi voimassa olevaksi myyjänvaihdon toteuttamiseksi.

Väre Energia on Energiavirastolle toimittamassaan selityksessä todennut, että KestoVoima Plus -sähkönmyyntisopimus on määräaikainen sähkönmyyntisopimus. Väre Energia lähettää KestoVoima Plus -sopimuksen määräaikaisuuteen perustuvia, uuden toimituksen alkamisen estäviä ilmoituksia, mikäli sopimuksen mukainen määräaikaisuus on kesken, eikä asiakkaan kanssa ole sovittu sopimuksen päättämistä.

Väre Energia on selityksessään todennut, että KestoVoima Plus -sähkönmyyntisopimukset ovat siirtyneet sille Savon Voima Oyj:ltä 31.12.2018 toteutetun liiketoimintasiirron seurauksena, eikä se tee uusia KestoVoima Plus -sopimuksia. Kuitenkin lisäselityksessään Väre Energia on todennut, että vaikka se ei myy eikä markkinoi KestoVoima Plus -sähkönmyyntituotetta, se on kuitenkin vuoden 2019 alun

aikana jatkanut KestoVoima Plus -sopimuksia Savon Voima Oyj:n vuoden 2018 loppupuolella lähettämien jatkotarjousten mukaisesti ja käsitellyt jatkotarjousten perusteella sopimuksia määräaikaisina.

Väre Energia on toimittanut sopimusvahvistuspohjan, joilla Savon Voima Oyj on tehnyt uusia KestoVoima Plus -sopimuksia sekä jatkotarjouspohjan, joita Savon Voima Oyj:n on lähettänyt vuoden 2018 loppuun saakka.

Väre Energian toimittaman sopimusvahvistuspohjan Voimassaolo-kohdassa todetaan:

”Sopimus alkaa 1.1.2019 ja se on voimassa toistaiseksi. KestoVoima Plus-tuotteen 5 %:n alennus on määräaikainen (24 kk) ja se on sidottu kulloinkin voimassa olevan KestoVoima-tuotteen energiahintaan.

Sopimuksen irtisanomisaika on alennuksen määräaikaisuudesta huolimatta asiakkaan puolelta kaksi viikkoa. KestoVoima Plus-sopimuksen irtisanominen hoidetaan ilmoittamalla siitä Savon Voimalle. Sopimukseen sovelletaan myyjän julkisen hinnaston mukaisia, kulloinkin voimassa olevia hintoja.”

Väre Energian toimittaman jatkotarjouspohjan ”Hyvä asiakkaamme” -kohdan mukaan:

”Meillä on Sinulle hyviä uutisia. Olemme päättäneet jatkaa KestoVoima Plus sähkösopimuksesi hintaetua. Nykyinen hintaetusi on päättymässä 28.2.2019.

Haluamme palkita Sinut jatkossakin edullisemmalla sähkön hinnalla. Annamme määräaikaisen 5 %:n alennuksen kulloinkin voimassa olevista KestoVoima-sähkönmyyntihinnoista myös seuraavan kahden vuoden ajaksi. Saadaksesi alennuksen sinun ei tarvitse tehdä mitään, sillä alennus astuu voimaan automaattisesti 1.3.2019 alkaen. Hintaedun määräaikaisuudesta huolimatta, sopimuksen voi vaihtaa ilmoittamalla siitä Savon Voiman asiakaspalveluun. Voit tutustua voimassa oleviin KestoVoiman hintoihin sivuillamme: www.savonvoima.fi/kestovoima”

Jatkotarjouspohjan ”Haluatko tarjouksen?” -kohdassa todetaan myös:

”Mikäli haluat tarjouksen määräaikaisesta sähkösopimuksesta tai kuulla muista sähkösopimuksistamme ja lisäpalveluistamme, laita tekstiviesti **TARJOUS** numeroon **18221**. Soitamme Sinulle parin arkipäivän kuluessa takaisin.”

Sopimusvahvistus ja jatkotarjous eivät sisällä sopimuksen voimassaolon kannalta muita relevantteja sopimuskohtia.

Väre Energia on lisäselityksessään ilmoittanut, että Savon Voima Oyj:ltä on siirtynyt Väre Energialle myös VetoVoima -niminen sähkönmyyntituote, jonka ehdot ovat sopimuksen keston osalta samankaltaiset kuin KestoVoima Plus -sopimuksen ehdot. Väre Energia on toimittanut VetoVoima -tuotteen sopimusvahvistuksen ja jatkotarjouksen.

VetoVoima -tuotteen sopimusvahvistuksen Voimassaolo-kohdassa todetaan:

"Sopimus alkaa 19.1.2018 ja se on voimassa toistaiseksi. VetoVoima-tuotteen 20 %:n alennus on määräaikainen (24 kk) ja se on sidottu myyjän kulloinkin voimassa olevan julkisen hinnaston energiahintaan. VetoVoima-tuotteella on tyytyväisyystakuu. Alennuksen määräaikaisuudesta huolimatta, sopimuksen voi vaihtaa ilmoittamalla siitä Savon Voiman asiakaspalveluun."

VetoVoima -tuotteen jatkotarjouksessa tarjotaan asiakkaalle erillistä 3 vuoden TakuuVoima-sopimusta ajalle "**tap- tlp**". VetoVoima -sopimuksen jatkamisen osalta jatkotarjouksessa todetaan "Hyväksy sopimus" -kohdassa:

"Valitse haluamasi lisäpalvelut ja palauta oheinen sopimuslomake.

Halutessasi voit jatkaa **tap** alkaen joustavalla VetoVoima-sopimuksella, tällöin Sinun ei tarvitse tehdä mitään. VetoVoimassa on määräaikainen 20%:n hintaetu sekä tyytyväisyystakuu. Hintaedun määräaikaisuudesta huolimatta, sopimuksen voi vaihtaa milloin tahansa ilmoittamalla siitä asiakaspalveluumme. Voit tutustua voimassa oleviin hintoihin sivuillemme: www.savonvoima.fi/vetovoima"

Sopimusvahvistus ja jatkotarjous eivät sisällä sopimuksen voimassaolon kannalta muita relevantteja sopimuskohtia.

Energiavirasto toteaa, että sähkönmyyntituotteiden KestoVoima Plussan ja VetoVoiman sopimusvahvistuksissa todetaan yksiselitteisesti, että kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva sopimus ja että ainoastaan hinnanalennus on määräaikainen. Myös molempien sopimusten jatkotarjouksissa selostetaan hintaedun määräaikaisuuden jatkamisesta. KestoVoima Plus -sopimuksen osalta käytetään termejä "hintaetu" ja "alennus" vaihdellen tarkoittaen kuitenkin samaa asiaa. Hintaedun/alennuksen määräaikaisuus ei kuitenkaan tee sopimusta itsessään määräaikaiseksi.

Myöskään KestoVoima Plus -sähkönmyyntituotteen jatkotarjouksessa annetut tiedot mahdollisuudesta pyytää tarjoutua määräaikaisesta sopimuksesta tai kuulla muusta sähkösopimuksesta ei tue käsitystä, että itse KestoVoima Plus -tuote olisi määräaikainen, erityisesti kun mainitun alennuksen saaminen ei sen sijaan vaadi asiakkaalta toimia vaan alennus astuu voimaan automaattisesti. Ilmaukset tukevat pikemminkin tulkintaa, että määräaikainen sopimus on jokin muu tarjottava sopimus kuin se, joka jatkotarjouksen saavalla asiakkaalla jo on.

Energiavirasto katsoo edellä mainituista syistä, että KestoVoima Plus- ja VetoVoima -sähkönmyyntituotteet ovat toistaiseksi voimassaolevia sähkönmyyntituotteita.

Sähkömarkkinalain 75 §:n mukaan sähkömarkkinaosapuolen on huolehdittava vastuulleen kuuluvien sähkökaupan, tasevastuun täyttämisen sekä taseselvityksen edellyttämien ilmoitusten tekemisestä noudattaen mittausasetuksessa säädettyä ilmoitusmenettelyä. Mittausasetuksessa säädetyn ilmoitusmenettelyn mukaisesti avoin toimittaja eli sähkönmyyjä saa tehdä uuden toimituksen aloittamisen estävän

ilmoituksen vain, jos voimassa oleva määräaikainen sähkönmyyntisopimus tai osapuolten toistaiseksi voimassa olevan sähkönmyyntisopimuksen irtisanomisaika päättyy uuden toimituksen ilmoitettua alkamispäivää myöhemmin.

Saadun selvityksen mukaan Väre Energia lähettää uuden toimituksen aloittamisen estäviä ilmoituksia KestoVoima Plus -sopimuksen voimassaollessa perustuen sopimuksen määräaikaisuuden voimassaoloon. Asiassa saadun selvityksen perusteella kyseisissä tilanteissa Väre Energialla ei ole ollut muuta perustetta ilmoitusten lähettämiseksi. Edellä todetulla tavalla KestoVoima Plus -sähkönmyyntisopimus on kuitenkin toistaiseksi voimassaoleva sopimus eikä siten sen osalta määräaikaisuus ole säännöksenmukainen peruste mittausasetuksen 3 luvun 3 §:ssä tarkoitetun uuden toimituksen aloittamisen estävän ilmoituksen lähettämiseksi. Väre Energia on siten perusteetta lähettänyt uuden toimituksen aloittamisen estäviä ilmoituksia. Energiavirasto toteaa lisäksi, että vaikka sopimukset ovat liiketoimintakaupan seurauksena siirtyneet Väre Energialle edelliseltä myyjältä, kyse on kuitenkin Väre Energian menettelystä, josta Väre Energia vastaa. Näin ollen Väre Energia on menettänyt sähkömarkkinalain 75 §:n ja mittausasetuksen 3 luvun 3 §:n vastaisesti.

Ratkaisu

Väre Energia on menettänyt sähkömarkkinalain 75 §:n ja mittausasetuksen 3 luvun 3 §:n vastaisesti, kun se on lähettänyt toistaiseksi voimassaolevan KestoVoima Plus -sähkönmyyntisopimuksen voimassaollessa uuden toimituksen aloittamisen estäviä ilmoituksia ilman mittausasetuksen 3 luvun 3 §:n mukaista perustetta.

Energiavirasto velvoittaa Väre Energian ryhtymään viipymättä toimenpiteisiin sähkömarkkinalain ja mittausasetuksen vastaisen menettelynsä korjaamiseksi.

Energiavirasto velvoittaa Väre Energian lopettamaan toistaiseksi voimassaolevien sähkönmyyntisopimusten osalta mittausasetuksen 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettujen uuden toimituksen aloittamisen estävien ilmoitusten lähettämisen ilman pykälässä mainittua perustetta.

Väre Energian on toimitettava Energiavirastolle selvitys, josta käy ilmi toimenpiteet, joihin yhtiö on ryhtynyt päätöksen johdosta ja niiden aikataulu. Selvitykset edellä mainituista korjaavista toimenpiteistä on toimitettava Energiavirastolle 60 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Sovelletut säännökset

Sähkömarkkinalaki (588/2013) 75 §.

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 5, 9 ja 38 §.

Valtioneuvoston asetus sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta (66/2009) 3 luvun 3 §.

Muutoksenhaku

Valitusosoitus Väre Energialle on päätöksen liitteenä.

Liite Valitusosoitus Väre Energialle

Jakelu Väre Energia

Tiedoksi Lumo Energia Oy
Kuluttaja-asiamies
Energiateollisuus ry

Maksutta